

Täysistunto

Keskiviikko 9.5.2018 klo 14.03—19.16

3. Ajankohtaiskeskustelu EU:n rahoituskehyksestä

Keskustelualoite KA 3/2018 vp

Keskustelu

Puhemies Paula Risikko: Päiväjärjestyksen 3. asiana on Eurooppa-päivän kunniaksi ajankohtaiskeskustelu EU:n rahoituskehyksestä. Valtioneuvoston 10 minuutin puheenvuoron jälkeen myönnän puhemiesneuvoston ehdottamassa laajuudessa eduskuntaryhmien edustajille 2 minuutin vastauspuheenvuorot. Tämän jälkeen myönnän harkitsemassani järjestyksessä 1 minuutin vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorot varataan täysistunnossa V-painikkeella. Keskusteluun varataan aikaa korkeintaan 1,5 tuntia.

Aloitetaan valtioneuvoston esittelypuheenvuorolla. Pääministeri Sipilä, olkaa hyvä, 10 minuuttia.

Keskustelu

14.08 **Pääministeri Juha Sipilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Samalla kun toivotan kaikille hyvää Eurooppa-päivää, kiitän eduskuntaa luottamuksesta.

Euroopan unionin jäsenyys on Suomelle poliittinen valinta, joka kytkee meidät läntiseen arvoyhteisöön. Eurooppa-päivänä onkin hyvä pohtia unionin yhteisiä arvoja ja mitä unionin jäsenyys meille tarkoittaa. Euroopan unioni on yhteisö, johon kuuluvien maiden kanssa jaamme yhteiset arvot demokratian, tasa-arvon, ihmisoikeuksien, sananvapauden, oikeusvaltion sekä vähemmistöjen oikeuksien kunnioittamisessa. Yhteisenä tavoitteenamme on eurooppalaisten ihmisten hyvinvoinnin vahvistaminen. Tämä kokonaisuus turvaa Euroopan vakaan kehityksen ja rauhan säilymisen.

Eurooppa-päivänä on hyvä muistaa, että rauha ei ole koskaan itsestäänselvyys. Euroopan yhteisö perustettiin sodan runtelemien yhteiskuntien keskellä. Vielä 1980-luvulla toimiva demokratia oli monille tämän päivän EU-kansalaisille hauras tulevaisuuden toive, jopa utopiaa. Demokratiamme on vielä monissa maissa nuorta ja siksi myös haurasta.

Eurooppalainen päätöksentekokyky ei ratkea huutoäänestyksillä, gallup- tai Twitterdemokratialla, vaan kyvylämme tehdä päätöksiä ja kehittää eurooppalaista päätöksentekojärjestelmää. Se perustuu edustuksellisuuteen, jota meidän on jakettava puolustaa. On myös jakettava kertoa, mitä unioni tekee ja miksi unioni on kansalaisten kannalta tärkeä yhteisö. Euroopan unionin johtajien tehtävänä on katsoa pitkälle tulevaisuuteen ja hakea kansalaisten tuki niin Euroopan unionissa kuin jäsenmaissa uudistusten läpivientiin. Euroopan unionin on oltava suuri suurissa asioissa ja pieni pienissä asioissa.

Yksi EU:n tärkeimmistä instrumenteista on EU:n budjetti, rahoituskehykset, jonka avulla linjaamme unionin toimintaa ja tavoitteita. Budjetti on pahimmillaan surkea kompromissi, pienin yhteinen nimittäjä. Parhaimmillaan se toteuttaa yhteisiä eurooppalaisia päämää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

riä. Nyt unionin on aika olla suuri. On luonnollista, että jokainen EU-maa tarkastelee rahoituskehyksiä myös omasta kansallisesta näkökulmastaan, mitä budjetti tuo meille, Suomelle. Mutta EU:n budjettia on myös katsottava Euroopan näkökulmasta. Miksi? Koska olen varma, että vahva ja menestyvä Eurooppa on meille kaikille parasta.

Arvoisa puhemies! Rahoituskehysneuvottelut ovat pitkät ja perusteelliset. Komission viime viikolla julkaisema esitys on vasta alkua. Olemme hallituksena tähän valmistautuneet. Olemme tehneet pohjatyön perusteellisesti ja linjanneet sektoreittain selkeät budjetit kannat. Kyse on ennen kaikkea kokonaisuudesta, jolla voimme saavuttaa Suomen ja myös Euroopan kannalta parhaan mahdollisen tuloksen. Kantojamme on työstetty pitkään ja huolella. Prosessi on ollut samalla tavalla perusteellinen kuin silloin, kun loimme Emukantamme tai muuttoliikelinjauksemme. Yhdessä Ranskan kanssa rakensimme EU:n puolustusyhteistyön pohjaa. Malli on sama rahoituskehysneuvotteluissa. Perehdymme asiaan, pohdimme kannat huolellisesti ja sen jälkeen haemme liittolaisia eri Euroopan maista.

Ison-Britannian lähtö Euroopan unionista jättää merkittävän aukon EU:n budjettiin. Lähtökohtamme on, että Britannian jättämää aukkoa ei täytetä ja nettomaksuosuutemme säilyy kohtuullisena. Emme ole kuitenkaan asemoineet itseämme tiukimpaan nettomaksajien prosenttiryhmään. Suomi on valmis investoimaan EU:n kautta, jos politiikan painopisteet ovat tasapainoisia ja hyväksyttäviä sekä päätöksillä ja EU:n toiminnalla saadaan lisäarvoa ja vaikuttavuutta.

Keskusteluissa maksuista on hyvä erottaa puhdas jäsenmaksuosuus ja toisaalta nettomaksu. Jäsenmaksumme kasvaa hyvin todennäköisesti, koska bruttokansantuotteemme, onneksi, nyt kasvaa. Se, mitä nettomaksumme on tulevaisuudessa, ratkeaa vasta, kun kaikki neuvottelut asetusten ja rahanjaon kriteerien osalta on käyty.

Päätavoittemme kansallisista lähtökohdista on selvä. Haluamme maksimoida EU:n Suomelle palautuvat varat samalla, kun haluamme pitää nettomaksumme kohtuullisena. Budjetin avulla tavoittelemme myös Euroopalle johtajuutta monissa asioissa: rauhanrakentaja, ilmastopolitiikan edelläkävijä, tieteen ja innovaatioiden edistäjä ja hyödyntäjä sekä kestävä, puhtaan ruuan tuottaja.

Komission viime viikon esityksessä kokonaistaso asettuu suhteessa kantoihimme vielä liian korkealle tasolle. Positiivista komission esityksessä ovat panostukset turvallisuuteen, puolustukseen, muuttoliikkeeseen, tutkimukseen ja kehitykseen sekä opiskelijoiden vaihto-ohjelmaan. Hallintoa kevennetään, ohjelmia vähennetään sekä eräiden maiden maksuhelpotuksista luovutaan asteittain. Tätä Suomikin on vahvasti ajanut.

Oikeusvaltioperiaatteeseen sidottu ehdollisuus on niin ikään erittäin tärkeä esitys. Eurooppalaisen arvopohjan puolustaminen konkreettisin toimin on jokaisen eurooppalaisen tehtävä. Menestyvää Euroopan unionia voidaan rakentaa ainoastaan vahvojen oikeusvaltioperiaatteiden pohjalle.

Eurooppalaista hyvinvointia ja kilpailukykyä rakennetaan satsaamalla osaamiseen, innovaatioihin ja tutkimukseen. Komission esityksessä tähän on tartuttu. Yksi mielenkiintoinen esimerkki on komission esittämä InvestEU-rahasto. Tämä uudenlainen rahoitusväline voisi mahdollistaa tehokkaan investointien tukemisen vähäisemmällä EU-rahoituksella, kun tuki olisi avustusmuotoisen rahoituksen sijaan laina- ja takausmuotoinen. Panostukset strategisiin hankkeisiin — kuten tekoäly, kyberturvallisuus sekä digitaaliset tiedot ja taidot — tukevat EU:n kasvua ja kilpailukykyä.

Suomen näkökulmasta maatalous- ja aluepolitiikka ovat perinteisesti olleet keskeisessä asemassa budjettineuvotteluissa, kun katsomme meidän saamisiamme EU-budjetista, niin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

nytkin. Maatalouden osalta myönteistä komission esityksessä oli nykyisen kahden pilarin rakenteen säilyttäminen. Tämän pohjalle voimme rakentaa toimenpiteitä, joilla tuemme suoraan viljelijöiden tuloa ja toisaalta voimme huomioida erityisolosuhteemme sekä ympäristöystävälliset toimenpiteet. Komissio haluaa myös lisätä kansallista päätösvaltaa toimenpiteiden suunnittelussa ja niistä päättämisessä.

Komission esittämä rahoituksen taso kokonaisuudessaan osoittaa, että ruuantuotanto on tärkeä osa EU:n yhteistä politiikkaa. Rahoituksen tasoon sisältyy kuitenkin Suomen kannalta hankaliakin painotuksia. Komissio esittää maatalousbudjettiin leikkauksia. Näitä meidän on erittäin vaikea hyväksyä. Tarvitsemme tiivistä yhteistyötä ja neuvotteluja komission, jäsenvaltioiden ja parlamentin kanssa. Teemme lujasti töitä, jotta pystymme saavuttamaan parhaan mahdollisen lopputuloksen suomalaisen kestävän ja puhtaan ruuantuotannon sekä maaseudun kannalta.

Aluepolitiikkaan esitetään niin ikään noin 5 prosentin leikkausta. Osittain tämä on selitettävissä sillä, että absoluuttinen rahantarve on pienentynyt köyhimpien alueiden vaurastuessa. Komissio esittää myös rahoituksen jakomekanismien uudistamista. Perinteisestä bruttokansantuotteeseen perustuvasta jaosta siirryttäisiin laajemmin muihin jakoperusteisiin. Suomi on ajanut tätä muutosta. Näiden lisäksi meille on keskeistä, että pohjoisen harvan asutuksen kriteeri huomioidaan myös tulevilla kaudella. Lisäksi Suomi pitää tärkeänä, että koheesiorahoitusta hyödynnetään jatkossa entistä enemmän kilpailukykyä ja osamista tukevaksi.

Kuten puheeni alussa totesin, työ tulevien EU-rahoituskehysten linjaamiseksi on vasta alkumetreillä. Hallitus on käärinyt hihat ja valmis neuvottelemaan Suomelle oikeudenmukaista budjettia. Oma näkemykseni on, että rahoituskehys valmistuu aikaisintaan Suomen puheenjohtajuuskaudella.

Arvoisa puhemies! Ideologisista näkemyseroistamme huolimatta uskon, että meidän kaikkien päämääränä on huolehtia eurooppalaisten yhteiskuntien tasapainoisesta kehityksestä sekä sosiaalisesta tasa-arvosta. Toimimme näin, jotta välttäisimme vastakkainasettelun niin jäsenmaiden sisällä kuin niiden kesken. Toimimme näin, jotta Eurooppa olisi mahdollisimman yhtenäinen ja vahva vastaamaan muun maailman meille asettamaan haasteeseen.

Puhemies Paula Risikko: Seuraavaksi eduskuntaryhmien edustajilla on mahdollisuus käyttää puheenvuoro. — Keskustan eduskuntaryhmä, edustaja Anttila, olkaa hyvä.

14.19 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU:n rahoituskehysten tulee olla oikeassa suhteessa unionin ja Suomen asettamiin tavoitteisiin. Panostukset tutkimukseen, muuttoliikkeen hallintaan, rajavalvontaan ja puolustukseen ovat alueita, joihin panostamalla saadaan jäsenmaille lisäarvoa. Yhteisenä tavoitteena on talousarvio, joka suojelee, puolustaa ja tarjoaa uusia mahdollisuuksia kaikille eurooppalaisille.

Ilmastonmuutos haastaa globaalin ruuantuotannon. Oma ruoka on kuluttajan tärkein henkivakuutus kriisien maailmassa. Siksi yhteisen maatalouspolitiikan ja koheesiopolitiikan sekä tutkimuksen riittävä rahoitus onkin turvattava. Leikkauksiin ei ole varaa, sillä ne vaarantavat maatalouden kannattavuutta, ympäristönsuojelun laatua, ilmastonmuutoksen torjuntaa ja terveellisten ja turvallisten elintarvikkeiden tuottamista kaikille eurooppalaisille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

EU:n rahoitus maatalouteen ja maaseudun kehittämiseen on pidettävä asetettujen tavoitteiden edellyttämällä tasolla. Yhteisen maatalouspolitiikan toisen pilarin rahoituksella on huomattava merkitys maaseutualueiden tasapainoiselle kehittämiselle Suomessa. Maaseudun kehittämisrahoituksella on ollut suuri merkitys Suomen nettomaksuasemalle saantomme ylittäessä selvästi maksuosuutemme. Neuvotteluissa onkin vahvasti vaikutettava maaseudun kehittämisrahoituksen turvaamiseksi.

Arvoisa puhemies! Koheesiopolitiikalla on keskeinen rooli työpaikkojen luomisen, kasvun ja innovaatioiden edistämisenä unionin eri alueilla. Harvan asutuksen erityisrahoituksella turvataan Itä- ja Pohjois-Suomen erityisolosuhteiden pysyvät tarpeet. Myös muut erityispiirteet, kuten Itämeri, arktisuus ja Venäjän raja-alue, tulee huomioida koheesiopolitiikassa.

Keskustan eduskuntaryhmä kiittää pääministeriä ja hallituksen ministereitä aktiivisesta ennakkovaikuttamisesta monivuotisiin rahoituskehyksiin ja eduskunnan ajantasaisesta, hyvästä informoimisesta. Edessä meillä on paljon työtä tasapainoisen lopputuloksen saavuttamiseksi. Tähän työhön tarvitaan vahvaa yhteistä suomalaista näkemystä ja yhteistoimintaa yli hallitus—oppositio-rajojen.

14.21 Elina Lepomäki kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eurooppalainen yhteistyö on luonut vaurautta, rauhaa ja vapautta alueelle, joka on sotinut keskenään vuosisatoja. Vielä 70 vuotta sitten rauha näytti kaukaiselta haaveelta. Nykyisin ihmiset, palvelut ja kasvavan talouden vaatima pääoma liikkuvat vapaasti alueella. Se ei ole koskaan itsestäänselvyys.

Suomi on saanut olla mukana Euroopan unionin kehityksessä vajaan sukupolven ajan. Pienellä reunavalttiolla ei ole varaa huonoihin ideoihin. Nationalismi, protektionismi ja autoritarismi voivat olla puheen tasolla koukuttavia, mutta käytännön elämässä ne ovat ihmisille vahingollisia. Eurooppalainen yhteistyö takaa itsenäisyyden ja kyvyn kukoistaa maailmassa arvojamme ja vapautta puolustaen.

Tulevaisuus on täynnä mahdollisuuksia. Suomi on pieni reunavaltio, joka elää kansainvälisestä vuorovaikutuksesta. Elintasomme olisi puolet alhaisempi, jos emme osallistuisi vaihdantaan. EU:n sisämarkkinat ovat jatkuvassa kehityksessä. Meidän on oltava luomassa pelisääntöjä, joilla tuodaan kuluttajalle lisää vaihtoehtoja. Suomi on perinteisesti ollut suljettujen toimialojen ja rajallisten mahdollisuuksien maa. EU antaa tilaa tuoda sitä valtaa ihmiselle, joka ihmiselle kuuluu. Tarvitsemme lisää vaihtoehtoja, emme vähemmän.

Arvoisa puhemies! Euroopan komission rahoitusesityksessä tärkeitä ovat panostukset turvallisuuteen, puolustukseen ja muuttoliikkeeseen. Painotus innovaatioihin ja kehitykseen on oikea suunta. EU:n rahoituksessa ei tule keskittyä siihen, miten yksittäiselle kansallisvaltiolle ulosmitataan mahdollisimman paljon — ulosmitataan hyöty ihmisille. Hyvä esimerkki on Erasmus-ohjelma, jonka kautta jo yli 250 000 suomalaista on osallistunut erilaisiin vaihto-ohjelmiin. Tarvitsemme yhä enemmän rajat ylittävää kanssakäymistä. Hyvää Eurooppa-päivää!

14.23 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eurooppa-päivän hengessä sosiaalidemokraatit haluavat kehittää ja uudistaa unionia ja tehdä siitä entistä paremman. EU:n on oltava vahva toimija, ja sitä tarvitaan etenkin epävarmassa kansainvälisessä tilanteessa turvaamaan avointa maailmantaloutta ja suojelemaan ihmisoikeuksia. Ilmastomuutoksen torjumiseen, EU:n ulkorajojen hallintaan, puolustusyhteistyön kehittä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

miseen, kehitysyhteistyöhön, esimerkiksi Afrikka-yhteistyöhön, koulutukseen ja tutkimukseen tarvitaan panostuksia. EU:lla tulee siten olla tarkoituksenmukainen budjetti, jolla voidaan viedä eteenpäin ja toteuttaa yhteisesti sovittuja tavoitteita sekä vastata yhteisiin haasteisiin. Meille on tärkeää, että vakautta EU:n lähialueilla varjellaan ja että kansalaisten perusoikeuksia suojellaan. EU:n sosiaalista ulottuvuutta on vahvistettava ja toimien keskiössä on oltava kansalaisten hyvinvoinnin edistäminen. Pohjoisen sijaintimme vuoksi investoinnit liikenneyhteyksien kehittämiseen ovat Suomelle keskeisiä. Esimerkiksi Jäämeren rata on hanke, jota on vietävä eteenpäin. EU-varoja tulee siis käyttää toimiin, joilla voidaan aidosti tuottaa eurooppalaista lisäarvoa. Se on myös Suomen etu.

Puhemies! Kysymys on myös siitä, että budjetin keinoin voimme muotoilla yhteistä unionia. Kannatamme ajatusta kytkeä rakennerahastovarojen käyttöä oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamiseen. Viralliset rahoituskehysneuvottelut ovat vasta käynnistymässä, mutta haluan muistuttaa komission ehdotuksista omiksi varoiksi. Yhteinen yhteisöveropohja, jolla voidaan samanaikaisesti torjua veronkiertoa, tai esimerkiksi muovivero, ovat mielenkiintoisia avauksia. Tietenkään ei neuvotteluissa voida mennä eteenpäin takki auki, vaan EU:n varojen käytön on oltava läpinäkyvää ja sen valvonnan korkeatasoista.

Mutta, puhemies, ennen kaikkea on kysymys siitä, mitä haluamme yhteisesti saavuttaa ja kuinka paljon haluamme siihen rahaa laittaa. On niin, että yhtä aikaa ei voi kakkua syödä ja säästää, niin kuin Suomen hallituksesta valitettavasti joidenkin ministereiden ristiriitaisten kannanottojen perusteella voisi päätellä.

14.25 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Komission tekemä karmaiseva budjettiesitys tarkoittaisi Suomen maksuosuuksiin jopa 4,5 miljardin euron nousua. Kasvattamispuheita on valitettavasti pidetty täällä eduskunnassakin. Niiden taustalla on sinänsä oikeutettuakin huolta esimerkiksi Suomen maataloustukien leikkaamisesta, mutta sinisten mielestä maataloustuista pitäisi pitää huolta, kansallisella tuella hyvittää mahdollinen leikkaus. Satojen miljoonien maataloustukien saamiseksi ei kannata maksaa EU:lle jopa 4,5:tä miljardia euroa. Nämä neuvottelut todennäköisesti kestävät pidempään kuin kevääseen 2019. Niinpä katsomme, että todennäköisesti seuraavissa eduskuntavaaleissa eri puolueiden täytyy ottaa tähän EU:n budjettikehykseen kantaa.

Viitaten siihen, mitä muilta ryhmiltä on tässä tullut esille, erityisesti sosiaalidemokraateilta, täytyy sanoa, että jos demarit ovat pitäneet ehdotusta EU:n verotusoikeuden laajentamisesta mielenkiintoisena ja harkitsemisen arvoisena, niin se on vastuuton näkemys. Olette antaneet tukenne myös suhdannetasausmekanismille, joka käytännössä olisi varain siirtoa varakkailta EU-mailta köyhemmille EU-maille. Sitä siniset eivät voi hyväksyä. Demari käy lompakolle kalliiksi Suomessa, mutta vielä kalliimmaksi tulee, kun demari käy suomalaisen lompakolle Euroopassa. Missä EU, siellä sosialisti.

Arvoisa puhemies! Tosiasia on, että säästöjä täytyy tehdä. Koheesiovaroissa on säästövaraa. Suomen saanti on ollut noin 30 senttiä per euro, joka on sisään laitettu. Tähän täytyy puuttua. Hyviäkin asioita on. Maahanmuuttoon, puolustukseen täytyy EU:n panostaa lisää. Sininen tulevaisuus on EU-kriittinen puolue, jolle ei riitä pelkästään puhe arvoyhteisöstä, vaan tarvitaan myös käytännöllisiä hyötyjä suomalaiselle sekä taloudessa että turvallisuudessa, ja uskon, että siihen hallitukselta löytyy yhteinen näkemys, että nämä tulokset myös saadaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

14.28 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU ei ole Suomelle mikään itseisarvo. Suomi on liittynyt unioniin voidakseen olla mukana vapaassa kaupankäynnissä, ei maksaakseen muiden velkoja tai joutuakseen muiden määräysvallan alle. Tämä komission ehdotus budjetiksi on meille täysin mahdoton. EU ei edes yritä antaa potkuja brexitin myötä vastaavalle määrälle byrokraatteja vaan päinvastoin haluaa paisuttaa toimintaansa. Maahanmuuton hallinta ja rajojen vartiointi ovat tärkeitä asioita, mutta nehan kuuluvat jokaiselle kansallisvaltiolle jo täysin lähtökohtaisesti. Eivät ne ole mikään tekosyy unionin budjetin paisuttamiselle.

EU on nykyään sellainen pajatso, jossa suomalainen häviää aina. Me maksamme suuren jäsenmaksun ja saamme vain osan takaisin, ja jokainen takaisin saatu eurokin on omaa rahaamme. Tämä voi tulevaisuudessa muuttua vain huonompaan suuntaan. Se johtuu siitä, että unioniin on tulossa entistä köyhempiä maita, joille maksuosuuksia tullaan tasaamaan. Nettomaksuosuutemme ei ole laskemassa. Erityisen karua kertomaa meille ovat arviot maatalouden tukien suurista leikkauksista, ne kun uhkaavat maatalouttamme. Ne uhkaavat myös huoltovarmuuttamme.

Suomen hallituksen tehtävä tässä asiassa tuntuu ministereille itselleenkin olevan epäselvä. Ei Suomen kuulu miettiä, miten EU selviää. Suomen pitää maksaa mahdollisimman vähän ja vaatia takaisin mahdollisimman paljon. Alku ei ole lupaava. Pääministeri Sipilä on julkisuudessa ottanut kantaa, että komission ehdotuksessa huomioitaisiin Suomen näkökantoja, samalla kun kaikkien muiden nettomaksajamaiden johtajat ovat tyrmänneet esityksen. Arvoisa pääministeri, emme me voi mennä Eurooppaan hällä väliä -asenteella. Ei se ole mitään neuvottelemista, että heti alkuun sanotaan kokonaisuuden käyvän. Se tarkoittaa, että olemme hyväksyneet korotuksen ilman mitään takeita edes armopaloista yksityiskohdissa.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset haluavat Suomen EU-linjaan selvän muutoksen. Myöntyväisyys- ja mallioppilaspoliittikka ei kerta kaikkiaan toimi. Tässä ja muissa asioissa on mentävä tiukasti kansallinen etu edellä. Tarvitsemme vahvojen kansallisvaltioiden Euroopan, jossa jokainen maa hoitaa omat asiansa. Kauppaa voi ja pitää käydä. Muuta ylikansallista määräysvaltaa tai taloudellista vastuuta emme tarvitse emmekä halua.

14.30 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä miettiä, miltä EU:n budjetti näyttäisi, jos se tehtäisiin puhtaalta pöydältä ilman aikaisempien vuosikymmenien tottumusten painolastia. Maataloustukia tuskin kierrätettäisiin EU:n kautta, vaan kukin maa maksaisi maataloustuet omalle maataloudelleen itse, ja EU:ssa sovittaisiin yhteiset pelisäännöt. Pääpaino EU:n budjetissa olisi niissä asioissa, missä EU oikeasti pystyy olemaan enemmän kuin jäsenmaidensa summa. EU käyttäisi enemmän rahaa tutkimukseen, tulevaisuushaasteiden ratkaisemiseen ja puhtaiden teknologioiden kehittämiseen. Suurin potti yhteisiä rahoja käytettäisiin ilmastomuutoksen hillintään, ilmastoratkaisuihin, tulevaisuutemme varmistamiseen.

Jossain määrin tähän suuntaan komission ehdotus viekin. Tutkimusrahoja kasvatetaan, joskin ne ovat edelleen vain pieni osa koko EU-alueen tutkimusrahoituksesta. Nykyisellä budjettikaudella joka viides EU-euro pitää käyttää ilmastonsuojelua edistävällä tavalla. Komissio esittää tämän osuuden nostamista siten, että jatkossa joka neljäs euro edistäisi ilmastonsuojelua. Onkin hyvä vaatia, että EU-rahoilla lyödään kaksi kärkeä yhdellä iskulla — esimerkiksi niin, että syrjäisten ja köyhimpien alueiden kehittämisrahoilla samalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

autetaan hillitsemään ilmastonmuutosta. Mutta lisäksi tulee kerta kaikkiaan kieltää EU-rahojen käyttö hankkeissa, jotka edistävät fossiilisten polttoaineiden käyttöä.

Maatalous säilyy komission ehdotuksessa edelleen kolmasosana budjetista. On tärkeää, että maatalouden tukiehtoja muutetaan siten, että myös maatalouden pitää edistää ilmastonsuojelua ja myös luonnon monimuotoisuutta. Ja erityisesti toivoisin, että Suomi ajaisi Itämeren suojelua, onhan Itämeren valuma-alueella, joka on melkein kokonaan EU-alueella, maatalous ylivoimaisesti suurin Itämeren rehevöittäjä. EU-päätöksenteolla voimme Itämerenkin pelastaa.

14.32 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ennen viime eduskuntavaaleja perussuomalaiset ilmoittivat, että kun he pääsevät hallitukseen, Kreikkaan ei anneta enää euron euroa. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Meni pari kuukautta vaaleista, niin sekä nykyiset perussuomalaiset että entiset perussuomalaiset, jotka sinisten nimellä toimivat, hyväksyivät Kreikan kolmospaketin. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] No, nyt samat kaksi puoluetta sanovat suhtautuvansa EU:hun kriittisesti ja vastustavansa liittovaltiokehitystä ja samaan aikaan hyväksyvät EU:n militarisoinnin. Mikä on sen enempää liittovaltiokehitystä kuin EU:n militarisointi? [Simon Elon välihuuto] Samaan aikaan vaaditte budjetin pienentämistä ja yhtä aikaa lisärahojen kaatamista saksalaiselle ja ranskalaiselle aseeteollisuudelle. [Laura Huhtasaaren välihuuto]

Arvoisa rouva puhemies! On helppoheikkipuhetta yhtä aikaa vaatia, että Suomen saanti pysyy vähintään nykyisellään EU:ssa, vaatia leikkaamaan budjettia, mutta ei suurimmasta menoerästä, ja vielä kaiken päälle lisäämään rahaa sotateollisuuteen. Yhtä aikaa pitää leikata, lisätä ja pitää kiinni saannista.

EU:n pitäisi, arvoisa rouva puhemies, pureutua rahoituskehyksillään todellisiin ongelmiin: eriarvoisuuteen, työttömyyteen ja nuorten syrjäytymiseen. En ymmärrä, miksi hallitus niin kovasti kritisoi EU:n niin sanottuja omia varoja. Rajat ylittäviin ongelmiin kannattaa puuttua rajat ylittävillä ratkaisuilla. Esimerkiksi EU:n olisi syytä ottaa käyttöön transaktiovero, jolla hillitään pörssikapitalismia, tai yhteinen yhteisöveropohjan alaraja, jolla estetään veronkiertämistä EU-maiden välillä. Tai kuten täällä on mainittu, ilmasto- ja ympäristöongelmat ylittävät rajat, [Puhemies koputtaa] niissä EU:n pitää pystyä toimimaan. Näillä me saamme lisää varoja, ja te vastustatte sitäkin.

14.34 Mats Löfström r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että täällä keskustellaan perusteellisesti EU:n rahoituskehyksestä. Brexitin myötä meillä on oivallinen tilaisuus katsoa uusin silmin, miten budjetti palvelee unionia. Me kaikki tiedämme, että näistä budjettikehyksistä tulee olemaan vielä kova vääntö. Brexitin seurauksena tuloja ja menoja täytyy arvioida uudestaan. Samalla on kannatettavaa, että pääministeri Sipilä ja valtiovarainministeri Orpo ovat ilmaisseet valmiutensa korottaa EU:n budjettia, kun on kyse hyvistä yhteisistä tehtävistä, jotka hyödyntävät koko Eurooppaa ja Suomea.

Ärade talman! Svenska riksdagsgruppen anser att EU:s långtidsbudget innehåller många bra markeringar. Resurserna för studentutbytet Erasmus fördubblas, forskning och innovation ska få mer resurser, och mer satsningar görs på gemensam gränsbevakning och försvarssamarbete. Vi stöder en ökad europeisk koordinering genom migrationspolitiken, men samtidigt får de asylsökandes rättigheter inte försvagas. Samtidigt som nya satsningar görs är det också av stor vikt att jordbruksstöden tryggas på en tillräcklig nivå eftersom de

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

behövs, och de behöver beakta Finlands geografiska läge. Det viktigaste principiella förslaget i de nya budgetramarna är att kommissionen föreslår att EU går in för en mekanism som drar in pengar från medlemsländer som urholkar rättsstatsprincipen och demokratiska grundrättigheter. EU måste också fortsättningsvis vara en union av värderingar där demokrati, pressfrihet och rättsprinciper är fundamentet.

EU:n budjetti ei saa olla mikään pankkiautomaatti, mistä vain otetaan rahaa eikä piitata olenkaan unionin arvopohjasta ja oikeusvaltioperiaatteesta. Näiden yhteisten periaatteiden rikkomisella pitää olla selvät seuraukset. Ruotsalainen eduskuntaryhmä näkee tämän asian kohtalonkysymyksenä. Jäsenmaiden on sitouduttava eurooppalaiseen, länsimaiseen arvopohjaan.

14.37 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen saanto EU-budjetista on perinteisesti ollut hyvä osasta maatalous- ja aluekehitysrahoja, mutta näistä komissio on nyt kuitenkin valmis selkeästi leikkaamaan eniten, vaikka ihan lopullisia painopisteitä ei ollakaan vielä saatu. Mutta Suomelle tämä nykyesitys tarkoittaa väistämättä nettomaksuosuuden kasvamista niin tuon bkt-pohjaisen jäsenmaksun kasvun kautta kuin myöskin sitten aluepolitiikassa meille tärkeiden harvan asutuksen ja pitkien etäisyyksien kriteerien mahdollisen pienentymisen myötä sekä tietenkin maataloustukien leikkausten myötä. Suomen onkin siksi hyvin tiukasti oltava vaatimassa EU:lle laihdutuskuuria, jossa ennen kaikkea byrokratiaa ja turhaa sääntelyä karsitaan ja myöskin nykyisten varojen käyttöä tehostetaan.

Tähän saakka erilaiset sosiaalipolitiikkaan ja koulutukseen liittyvät politiikka-alueet on selkeästi perussopimusten mukaisesti haluttu pitää jäsenmaitten kompetenssissa. Nyt kuitenkin tuo komission esitys tekee uusia avauksia, muun muassa 25 miljardin erityistukiohjelman, jossa lähdetään erityistarpeitten, kuten kilpailukyvyyn, nuorisotyöttömyyden ja pankkiunionin varautumisjärjestelyiden, tukemisesta yhteisestä budjetista. On selvä, että jokaisella jäsenmaalla on varmasti vaikeita ja kalliita ja poliittisesti hankalia rakenteellisia uudistuksia edessään, mutta tähän tarkoittaa sitä, että näitä osittain haluttaisiin lähteä sitten yhteisestä budjetista maksamaan. Ja on myös aika erikoista, että oltaisiin yhteisestä budjetista tukemassa euroalueeseen halajavaa jäsenvaltiota, jotta se täyttäisi kriteerit. Tämä tuntuu minusta kyllä varsin nurinkuriselta ja ei mielestäni kyllä tue sitä, että jäsenvaltio olisi valmis omin avuin yhteiseen valuutta-alueeseen, jos se pitää ensin yhteisellä rahalla sinne jollakin tavalla ponnistaa.

Puhemies Paula Risikko: Kiitoksia. Otetaan tähän väliin nyt sitten ministeri Terhon vastauspuheenvuoro, enintään 5 minuuttia, ja te voitte, arvoisat edustajat, varata vastauspuheenvuoroja V-painikkeella koko tämän ajan, ja sen jälkeen aloitetaan sitten minuutin mittaiset debattipuheenvuorot. — Olkaa hyvä.

14.39 Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho: Arvoisa puhemies! Kiitos eduskunnalle tästä ensimmäisestä kierroksesta. Tämä valaisee juuri sitä budjettikustelun laajuutta ja rahoituskehyskeskustelun laajuutta. Kuulimme jo 19 aika lailla poikkeavaa visiota siitä, miten rahat pitäisi a) kerätä ja b) käyttää. Tämä tietysti näin eurooppaministerin näkökulmasta, joka tulen istumaan siellä yleisten asioiden neuvostossa, on tuttu tilanne. Paitsi että joka jäsenmaasta sen oman kansallisen edun määrittely — uskon, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

kaikki lähtevät nimenomaan siitä kuitenkin liikkeelle — on työn alla ja työn takana, niin myös alkaa sitten sen jälkeen se pitkä prosessi siitä, kuinka nyt vasta käsillä oleva komission esitys sitten muokkaantuu vähitellen kohti sellaista lopputulosta, jonka jäsenmaat voivat hyväksyä.

Suomen tavoitteista on jo käyty paljon keskustelua ja tässä on kuultu muita esityksiä siitä, mitä niiden tulisi sisältää. Kertaan ne keskeisimmät kohdat. Suomen yksiselitteinen näkemys on se, että nyt tehty komission esitys on liian korkea kokonaistasoltaan. Eli Suomi tulee pyrkimään siihen, että tämä rahoituskehityksen kokonaistaso tulee alaspäin, ja olen täysin luottavainen, että se tulee alaspäin, koska kaikki nettomaksajan asemassa olevat jäsenmaat oletettavasti ovat tästä samaa mieltä.

Prosessille on siis hyvin tyypillistä ollut myös menneinä rahoituskehityksen kierroksina se, että ne maat, jotka ovat saajan asemassa, sekä parlamentti ja komissio myös, jotka sitten ovat EU-instituutioina tässä mukana, toivovat melko korkeaa kehystä. Ne jäsenmaat taas, jotka ovat maksajan asemassa, toivovat matalampaa. Tämä tulee toistumaan, ja tässä suhteessa ennakoin, että prosessista tulee pitkä. Näitä keskusteluja käytäneen koko tämä loppueurovaalikausi. Komissiohan tavoittelee, että prosessi loppuisi tällä eurovaalikaudella, mutta pidän realistisempaan arviona, että se loppuu vasta seuraavalla eurovaalikaudella, mikä tarkoittaa samalla myös Suomen seuraavaa eduskuntavaalikautta, eli seuraava hallitus todennäköisesti viimeistelee Suomen osalta tämän prosessin.

Kuitenkin on tärkeää, että vaikutamme alusta saakka Suomen kansallisen edun mukaisella tavalla. Myönteisenä puolena tässä komission esityksessä mainittakoon painotukset näihin uusiin asioihin. Ne painotukset ovat pieniä verrattuna perinteisiin menoihin, mutta esimerkiksi puolustusyhteistyö ja sen kehittäminen on Suomen pitkäaikainen tavoite. Muuttoliikkeen hallinta on ehdottoman tärkeää, kuten olemme kaikki oppineet maahanmuuttokriisin aikana, ja muutamia muita kohtia.

Kun kysytään monissa puheenvuoroissa sitä, että miten on sitten mahdollista toivoa kohtuullista tai ainakin brexitin huomioivaa — täysimääräisesti vielä — kehystä ja samaan aikaan pitää huolta näistä omista tuloista, niin tietenkin oleellista on vaikuttaa siihen, että leikkaukset kohdistuvat Suomen kannalta oikeisiin kohteisiin ja siis Suomen näkökulmasta keskeiset tekijät tulevat saamaan rahoituksensa myös jatkossa, kuten pohjoiset olosuhteet ja harva asutus, jotta meilläkin maatalous ja maaseudun kehittäminen edelleen voivat jatkua täysipainoisesti.

Vielä ehkä yleisemmällä tasolla tästä prosessin mielekkyydestä ja siitä, mitä tarkoittaa esimerkiksi se, kuinka Suomi on hallitusohjelmassaan sanonut keskittyvänsä rakentavan kriittisellä tavalla kansallisen edun ja eurooppalaisen edun yhdistämiseen. Tätä juuri rahoituskehysneuvottelut ovat. Olen vakaumuksellisesti sitä mieltä, että kohtuullinen kehys on välttämätön. Myös, voiko sanoa, EU:hun hyvinkin myönteisesti suhtautuvissa piireissä on yhteinen etu, että veronmaksajat ympäri Euroopan uskovat siihen, että rahoille saa vastinetta, että ketään ei laskuteta kohtuuttomasti, että tulonsiirrot, mitä unionissa tapahtuu, ovat oikeudenmukaisia. Ja jos näin ei tapahdu, niin myös brexit-neuvotteluja seuraavana ministerinä tein sen huomion, että tämä oli juuri keskeisimpiä kysymyksiä, mikä vaikutti brexitin äänestystulokseen, että Iso-Britannia oli jatkuvassa maksumiehen asemassa, ja tämä korostui brexitistä käydyssä keskustelussa hyvin voimakkaasti. Joten on hyvin tärkeää, että meillä on unioni, joka koetaan oikeudenmukaiseksi sekä niille, jotka ovat nettomaksajia, että niille, jotka ovat -saajia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

Tämähän on myös hallitusohjelmamme ohjenuoria nimenomaan, että Suomen mak-suosuuden tulee säilyä oikeudenmukaisena ja kohtuullisena. Sen eteen alkaa nyt vuoden työ, ja sen jälkeen todennäköisesti seuraavalla hallituksella on vielä ehkä puolen vuoden työ, ja sitten mahdollisesti nimenomaan Suomen puheenjohtajakaudella tämä lopulta saa-daan viimeisteltyä. Kuten totesin, uskon, että lopputulos tulee olemaan kohtuullinen ja oi-keudenmukainen, mutta se tulee vaatimaan erittäin aktiivista, asiantuntevaa vaikuttamista, mitä Suomi tulee tekemään jatkuvasti niin virkamiestasolla kuin poliittisella tasolla. Me olemme tässä jo kokeneita tekijöitä kuitenkin yli 20 EU-vuoden jälkeen. Uskon, että saam-me paremman kehiksen kuin koskaan aikaisemmin, myös Suomen kannalta.

Puhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten mennään rivakkaan debattikeskusteluun, ja sen aloittaa edustaja Satonen, suuren valiokunnan puheenjohtaja.

14.44 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu ai-nakin on tarpeellinen. Näyttää siltä, että se ainakin purkaa erilaisia paineita, vaikei niitä kaikilta osin voi rakentavina pitääkään.

Mutta mitä tähän itse asiaan tulee, niin tässä on nyt hyvä erottaa ne asiat, joissa me saa-vutamme enemmän tekemällä asioita yhdessä, kuten yhteisen puolustuksen kehittäminen, sisäisen turvallisuuden edistäminen, ulkorajojen valvonta, tietyt ympäristöasioihin liitty-vät asiat — nämä ovat yksi ulottuvuus — ja toinen ulottuvuus eli keskustelu siitä, mitä me maksamme ja mitä me saamme, ja siinä keskustelussa tietysti on myös niin, että meillä on vahvoja intressejä esimerkiksi siinä, että innovaatiopolitiikkaa saadaan eteenpäin, koska Suomi on tässä vahva ja myös VTT on suuri saaja ja niin poispäin. Mutta totta kai meillä siinä tapauksessa korostuu maatalous ja myöskin se, mitä on siellä sisällä, ja ei kai siellä nyt ole sisällä tämmöistä 60 000 euron tukikattoa, koska se olisi meidän kannaltamme täy-sin haitallinen ratkaisu.

14.45 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaipaisin tähän keskusteluun vähän myös uusia näkökulmia, ettei tämä heti mene tuttuun vanhaan uo-maan, jossa luetellaan paljon hyviä menokohteita ja sitten lopuksi sanotaan, että tämä ei kuitenkaan meille saisi maksaa mitään.

Mitä tulee tähän, miten EU saa omat rahansa, niin jotenkin maallikko päätyy siihen, että eikö selkeintä olisi kuitenkin, että nojataan kansantuoteosuuteen ja sitten toisaalta siihen, kun EU on tulliliitto, että EU saa tulleista tulevat rahat — sen sijaan, että käytetään hirveä määrä aikaa ja energiaa erilaisten vaihtoehtojen veromuotoisten ratkaisujen ja muiden keksimiseen. Kansantuote kertoo, mikä on hyvinvoinnin taso, kuinka paljon on talouden toimeliaisuutta, ja se on ihan hyvä mittari mielestäni.

Toinen asia koskee rahankierrätystä. Epäilen, ettei se raha jalostu sillä, että se lähetetään Brysseliin ja sitten hetken kuluttua siitä osa palautetaan takaisin ja keskitytään sen osan maksimointiin. Parempi olisi, että hoidamme kaiken sen, mitä voimme hoitaa, jokainen jä-senvaltio itse tekee täällä, ja lähetämme niin vähän kuin mahdollista jalostumaan huonolla tavalla sijoitettuna ja tänne takaisin palaamaan... [Puhemies antaa puheenvuoron seuraavalle puhujalle]

14.47 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on käyty läpi problematiikkaa, mikä liittyy Ison-Britannian lähtemiseen EU:sta ja miten EU-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

rahoituskehykselle käy, ja kyllä minun mielestäni täytyy olla realistinen sen suhteen, että Suomelle tärkeitä asioita ovat olleet pohjoinen sijainti ja siihen liittyvä aluekehitys. Ja kyllä, meille on tärkeätä myös se, että tässä pohjoisessa maassa on jatkossakin maataloutta, ja kun järjestelmä kerran on sellainen, että rahat kiertävät EU:n kautta, niin totta kai me tavoittelemme sieltä mahdollisimman suurta saantoa tälle maalle.

Me ymmärrämme hyvin sen, että kun Suomen bruttokansantuote on nyt kääntynyt kasvuun, niin tottahan toki meidän maksuosuutemme kasvaa silloin samassa suhteessa, mutta silloin priorisoimme sitä, missä myös sen meidän saannon pitäisi kasvaa. Minusta se on aivan oikea linja, minkä hallitus on tehnyt.

Uusista avauksista haluaisin kysyä vielä liittyen Suomen puheenjohtajuuteen Arktisessa neuvostossa. On tärkeää, että liikenneministeri sai ruotsalaisten kanssa ajettua pohjoiset rautatiet TEN-T-verkkoon, mutta minkälaisia mahdollisuuksia arktisuudesta voisi tulla myös rahoituskehyn kautta Suomelle ja tuleville hankkeille?

14.48 Kimmo Kivelä sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jokainen, joka on käynyt postkommunistisissa nykyisissä EU-valtioissa, huomaa, että infrastruktuuri on siellä rakennettu EU:n rahoilla. Suomi ja Ruotsi eivät ole tällä tavoin hyötynneet, koska jäseniksi tultuamme olimme tältä osin jo kehittyneet. Siksi on äärimmäisen tärkeää, että panostetaan siihen, mitä Suomi yhteiskuntana tässä ja nyt tarvitsee, mihin tarvitsee EU-rahoitusta: juuri koheesiopolitiikkaan, innovaatiotoimintaan ja niin edelleen.

Kun tänään on Eurooppa-päivä, on hyvä pitää pieni ajatusleikki: millainen EU olisi, jos se perustettaisiin tänään, ja toisinpäin, millainen Eurooppa olisi, jos EU:ta ei olisi? Nämä oikeastaan ovat — vaikka tämä on ajatusleikkiä — ihan fundamentaaleja kysymyksiä.

Lopuksi sanon edustaja Arhinmäelle, että sinisten pelko on viisauden alku. [Naurua]

14.49 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itävalta, Hollanti ja Ruotsi sanoivat ”ei”, ja Suomi sanoo ”kyllä”. Mikä Suomen hallitusta vaivaa? Onko EU:lle rahan antaminen niin mukavaa?

EU haluaa budjettinsa riippumattomaksi jäsenmaiden tahdosta siten, että bruttokansantulon mukaan jäsenmaakohtaisten maksujen sijasta siirryttäisiin kohti EU:n omien varojen järjestelmää, jossa jäsenvaltiot tulouttaisivat muun muassa EU-alueen yhteisen ympäristöveron tai yhteisöveron tuoton suoraan Brysselin kirstuihin. Totta kai EU haluaa, että jäsenmaat mahdollisimman vähän vaikuttavat siihen, miten EU käyttää rahojaan.

Erittäin huolestuttavaa on myös se, että koheesiorahat ja -arvot sidotaan yhteen, koska tietenkään siinä ei pidä olla naiivi. Suomen hallitus, ei pidä olla naiivi! Siinä todellakin tulaa käyttämään poliittista harkintaa. Tässä olemme jo huomanneet, että EU itse on klubi, joka ei noudata omia sääntöjään ja aloittaa rikkomusmenettelyn asioista mutta ei ole johdonmukainen siinä, esimerkiksi aloitti Unkaria kohtaan mutta antaa [Puhemies: Aika!] Espanjan poliittisten vankien olla rauhassa.

14.50 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toimivampi Euroopan unioni on myös Suomen etu. Jotta EU voisi toimia paremmin, sille täytyy antaa riittävät työvälineet myös rahoituskehyn osalta.

Komission esitys pitää sisällään paljon hyviä asioita. Toivon, että Suomi tukee ponnekaasti komission ehdotuksia tutkimus- ja kehitystyön, koulutuksen ja ilmastotoimien rahoitusosuuksien kasvattamisesta. YK:n kestävä kehityksen periaatteiden ja Pariisin il-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

mastosopimuksen täytyy ohjata kaikkia päätöksiä. Pidän myös hyvänä ajatusta, että rahoituskehitysneuvotteluihin kytketään oikeusvaltiokehys ja -kehitys, koska yhteisillä rahoilla täytyy tukea yhteisiä arvoja ja EU:n arvojen tulee näkyä ja tuntua kaikissa EU:n jäsenvaltioissa.

Annan tukeni myös komission ehdotukseen siitä, että omien varojen määrää lisätään. Lisäsin tähän listaan, mitä on käytetty, että EU:n päästökauppa- ja yhteisöveron ja muoviveron lisäksi voitaisiin hyödyntää lentoveroa ja hiilidioksidiveroa. Ennen kaikkea veronkierroksen kitkeminen on yksi keskeisimpiä keinoja pitää kiinni jäsenvaltioiden [Puhemies koputtaa] omista euroista.

14.51 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on todettu, että EU perustettiin rauhanprojektina ja rauhanprojektina sen pitäisi edelleen olla. Sitä taustaa vasten vähän hämmentää, kuinka laajasti täällä tuntuu kannatettavan EU:n militarisoitua, EU:n puolustuksen vahvistamista, lisää aseisiin rahan laittamista.

Vuonna 2012 maailmassa laitettiin 1 756 miljardia USA:n dollaria asemenoihin, siis ei kymmeniä, ei satoja vaan lähes 2 000 miljardia. Tämä rahareikä pitäisi globaalilla tasolla saada tukittua ja ne rahat laittaa globaalisten yhteisten haasteiden torjumiseen, ilmastonmuutoksen torjuntaan, YK:n tavoitteiden toteuttamiseen ja niin edelleen. Turvallisuuttakin pystyttäisiin varmasti enemmän kuin aseisiin satsaamalla rakentamaan ja vahvistamaan siviilikriisinhallinnalla, kehitysyhteistyöllä ja näihin globaaleihin yhteisiin haasteisiin globaalilla tasolla vastaamalla.

14.52 Mikaela Nylander r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monivuotinen rahoituskehys sisältää muutaman todella hyvän linjanvedon. Panostukset tutkimukseen ja kehitykseen ja innovaatioihin ovat todella tärkeitä ja tulevat kantamaan pitkälle, mikäli ehdotus toteutuu. Ainoastaan panostamalla t&k&i-toimintaan voimme luoda kokonaisvaltaista, pitkäjänteistä, kestävää ja tasa-arvoa tukevaa hyvinvointia EU:ssa. Toivon todellakin, että tämä määrärahan taso säilyy.

Värderade talman! Också mekanismen som medger att man ekonomiskt bestraffar medlemsländer som inte respekterar EU:s grundläggande värderingar såsom rättsstatsprincipen och grundrättigheterna som tryggar demokratin är verkligen värd att understöd.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan tässä vaiheessa ministereitten lyhyitä vastauksia, sitten jatketaan debattia. Siellä oli kaikkein aikataulukiirein taisi olla ministeri Tiilikaisella, joten myönnän hänelle minuutin mittaisen puheenvuoron, ja sen jälkeen sitten otetaan tuosta kaikki, jotka ovat pyytäneet. Ministeri Tiilikainen.

14.53 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelu on pääasiassa käynyt sen ympärillä, kuinka paljon Suomi maksaa, mitä saamme, mutta toki on erittäin mielenkiintoista, miten niitä rahoja, jotka jäävät tuonne EU:n yhteiseen kassaan, käytetään.

Olen tyytyväinen siihen, että tuo ilmastopolitiikan painotus on parantunut, eli jatkossa neljännes komission ehdotuksen mukaan yhteisistä varoista käytettäisiin ilmastotoimiin. Se on korkeampi taso kuin nykyisin, ja sitä Suomi on ollut muitten aktiivisten ilmastomaitten mukana kannattamassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

Täällä on myös mielenkiintoinen ehdotus liittyen tuohon EU-jäsenmaksuun suhteessa muovien kierrätykseen. Eli edistämällä muovien kierrätystä jäsenmaa voi välttää EU-jäsenmaksuja. Tässä on positiivinen kannuste, ja jotain tämänkaltaisia keinoja ympäristötaidoitteiden edistämiseksi varmasti tarvitaan.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan tässä vaiheessa kaksi ministeripuheenvuoroa vielä, sen jälkeen jatketaan debattia. Puheenvuoron saavat kyllä kaikki ministerit, ketkä haluavat, lyhyen, mutta nyt ministeri Orpo, sen jälkeen pääministeri.

14.55 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin hyvää Eurooppa-päivää.

Meillä on tämän budjetin, rahoituskehityksen, myötä mahdollisuus todellakin kehittää Euroopan unionia ja Suomen kannalta ja kaikkien eurooppalaisten kannalta mieltä, miten me saamme kaikkein eniten lisäarvoa sillä, että Euroopan unioni toimii, miten budjetti parhaalla tavalla ohjaa sen suurimman yhteisen eurooppalaisen lisäarvon tuottamiseen.

Mutta koska on vähän aikaa, niin kolme kokonaisuutta tässä on.

Meillä on uudet hankkeet, jotka ovat täällä nousseet hyvin esille, jotka ovat meille tärkeitä ja joista me olemme aika laajalla rintamalla tunnistanee, että ne tuottavat meille eurooppalaista lisäarvoa, ja niitä meidän kannattaa jatkoprosessissa tukea — eli puolustusta, turvallisuutta, tutkimusta, maahanmuuttoa tai vaikkapa Erasmus-opiskelijavaihtoa.

Toinen kokonaisuus on vanhat tarpeemme, perustarpeemme, joissa meidän pitää pitää puolellemme. Ja mitä tulee maatalouteen, niin siihen minä totean sen, että aivan oleellista sen kokonaistason lisäksi on se, millaisin kriteerein maataloustukea aikanaan myönnetään, ja siinä meidän pitää tehdä sen itse rahan lisäksi paljon töitä.

Kolmas asia on vastuullinen rahankäyttö, mikä on suomalaisille, pohjoismaisille ja pohjoiseurooppalaisille tärkeää. Se on asia, joka meidän pitää pitää voimakkaasti esillä.

Arvoisa puhemies! Vielä viimeisenä sanon näihin omiin varoihin, että hallitus lähtee oikeastaan edustaja Heinäluoman tässä viitoittamalla linjalla, että se on ennen kaikkea tulliliitto, josta tulee tuloja, ja sen lisäksi bkt:lään perustuvat jäsenmaksutulot, ja sen pitää olla perusrahoituskanava. Sinänsä olisi hyvä, että EU-budjetissa olisi joustoa eli niin sanottuja omia varoja irrotettuina, koska 7 vuoden ajanjaksolla voi tapahtua paljon.

Ja viimeisenä asiana vielä: olen tyytyväinen siitä, että täältä esityksestä löytyy nyt ajatukset ja suunnitellut varat innovaatioiden ja rakenneuudistusten tukemiseen, koska minä koen, että tämä on nyt komission vastaus siihen, että tasausmekanismia euroalueelle ei olla rakentamassa, eli tulonsiirtounionia, ja siksi nämä kaksi [Puhemies koputtaa] ovat meidän kannaltamme oleellisia.

Puhemies Paula Risikko: Pääministeri, enintään 2 minuuttia.

14.57 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lepomäki nosti esille sisämarkkinat ja kauppapolitiikan, ja tämä korostuu erityisesti nyt, kun Iso-Britannia lähtee unionista ja meidän täytyy hakea siihen sitten ihan erilainen rooli sekä Suomena että hakea siihen hyvät kumppanit.

Olen samoin tyytyväinen siihen, että Erasmus-ohjelma tämän esityksen mukaan nyt tuplaantuu, jolloin sinne saadaan suomalaisillekin nuorille paljon uusia mahdollisuuksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

Liikenneyhteyksistä: olen samaa mieltä edustaja Tuppuraisen kanssa siitä, että meillä pitää olla suuria visioita, esimerkiksi Tallinnasta tunnelin kautta Helsinkiin ja siitä Jäme-
relle ja osaksi TEN-T-verkostoa, ja siihen sitten myöskin EU:ta mukaan.

Omista varoista: Olisin kyllä myöskin hyvin varovainen siinä, että EU:lle siirrettäisiin verotusoikeutta. Esimerkiksi sitä transaktiomaksua, jonka edustaja Arhinmäki nosti esille, pidän kyllä vaarallisena sillä tavalla, että se rajoittuu EU:n alueelle, ja nyt kun Iso-Britania jää ulkopuolelle, nämä yritykset kyllä siirtyvät sitten EU:n ulkopuolelle.

Ehdollisuudesta olen samaa mieltä kuin oltiin useassa puheenvuorossa täällä, muun muassa edustaja Tuppurainen nosti sen esille. Se oli Suomen vaatimus, ja olen tyytyväinen, että se on myöskin komission ehdotuksessa mukana.

Mutta sitten tämä suhdannetasausmekanismi: en kyllä euroalueelle rakentaisi sellaista elementtiä, jossa siitä syntyisi helposti tulonjako- ja tulonsiirtomekanismi, mutta sen sijaan EU-budjetista voidaan kyllä auttaa jäsenmaita rakenneuudistuksissa.

Ilmastoasioihin ministeri Tiilikainen jo vastasi.

Edustaja Arhinmäelle: kyllä EU turvallisuusyhteisönä on meille Suomessa ollut pitkän ajan tavoite ja puolustusyhteistyön syventäminen osana sitä.

Edustaja Essayah, koheesiorahojen osalta: koheesiorahojen tarve jo nykysäännösten mukaan pienenee 12 miljardia euroa sen vuoksi, että tuloerot ovat tasoittuneet.

Sitten vielä lopuksi ESIR-rahasta: Siitä on hyviä kokemuksia Suomella. Ministeri Tiilikainen varmasti voi niistä kertoa lisää, mutta esimerkiksi yritysten niin sanotut välirahoitusinstrumentit mahdollistuivat nyt Suomessa ihan eri tavalla, kun tämä niin sanottu Junc-
kerin—Kataisen rahasto otettiin käyttöön.

Puhemies Paula Risikko: Sitten minuutin mittaisiin vastauspuheenvuoroihin.

14.59 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeusvaltioperiaate on itsessään tärkeä, mutta se on myös kestävä varojensaannin edellytys siksi, että jos jonkun maan oikeuslaitosta voi painostaa ja korruptoida, niin ei EU:n kannata sinne varojaan haaskata. Ei siis tarvitse moralisoida vaan vain käytännön syillä puolustaa veronmaksajien rahoja.

Valtiovarainvaliokunta evästi hallitusta jäsenmaksukeskustelussa kahdella ohjeella. Ensinnäkin omat tavoitteet olisi syytä laittaa selkeämmin tärkeysjärjestykseen, mutta toiseksi kehoitimme tutkimaan omien varojen mahdollisuutta. Silloin kun toiminta ylittää valtioiden rajat ja on yhteinen eurooppalainen etu kyseessä, tähän on ihan järkeenkäypä ajatus.

Ehdotuksia on hyviä ja huonoja. VATT ja Etlä ovat käyneet nämä läpi ja panneet järjestykseen. Yhtenä ehdotuksena oli tämä yhteinen ja yhdistetty yhteisöveropohja, jota myöskin komissio esittää. Tämä hyödyttää tietysti jäsenmaita mutta myös yrityksiä niin, että aggressiiviseen verosuunnitteluun ei enää olisi kannustimia. Mitä mieltä olette, [Puhemies koputtaa] pääministeri Sipilä: olisiko tässä [Puhemies: Aika!] hyvä suunta eteenpäin?

15.01 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuo oikeusvaltioperiaate on mielenkiintoinen, ja kun katsoo sen taustaa oikeusteorian puolelta, se pitää sisällään myös yhteiskunnan oikeussäännöt.

Pääministeri, kerroitte, että hallitus kannattaa tätä ajatusta. Varmaan siinä on paljon hyviäkin puolia, mutta oletteko te hallituksessa ajatelleet, kun tässähän puhutaan pitkästä aikavälistä, että komissio, joka mahdollisesti käynnistäisi tämän menettelyn, on poliittinen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

instituutio, joka ajaa Euroopan omia sisämarkkina-arvoja ja taloutta, ja tulevana vuosina voi olla semmoisiakin asioita, mitä me emme osaa nyt aavistaa? Voiko tämä kääntyä joskus Suomea vastaan niin, että me luomme täällä jonkinlaista lainsäädäntöä ja komissio katsoisi, että se on poliittisen komission tulkitsema oikeusvaltioperiaatteiden vastainen menettely, ja käynnistäisi meitä vastaan rahallisia sanktioita? EU:n arvoihin kuuluu myös kansanvalta, kuten perussopimuksessa lukee, ja kansanvalta tarkoittaa, että kansanvaltaa toteutetaan. Kysyn: oletteko te ajatelleet tätä tältä kannalta, että Suomi on joskus kohteena, vaikka meillä olisi kaikki hyvin, [Puhemies: Aika!] jos EU on eri mieltä?

15.02 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se on kai 86 senttiä, mitä tämä EU-budjetti on keskimäärin kansalaista kohden päivässä. Sillä ei saa oikein kahvikuppia, mutta rauhasta se ei ole liikaa. Moni tuntuu lähestyvän täällä EU-budjettia kuten miesten taskumattia tai naisten kenkää, että pitää olla kovin siro päältä mutta sisälle pitää mahtua paljon tavaraa. Ei se ihan niin toimi.

Mitä tulee maatalouteen, on huomattava, että tällä vaalikaudella oletettiin, että markkinat toimivat ja hoitavat maatalouden rahoitusta. Ne eivät ole toimineet Venäjän pakotteiden takia, ja sen takia koko eurooppalainen maatalous ja Suomen maatalous ovat kannattavuuskriisissä. Tämä pitää nyt ottaa huomioon ja Suomessa ja EU-tasolla hoitaa niin, että maatalouden rahoitusta ei leikata.

Pääministeri on hoitanut erinomaisesti EU-politiikkaa — Macron on hänen parhaita kaveritaan — ja tätä pitää jatkaa. Ja eurooppalainen lisäarvo on tärkein periaate nyt, kun tehdään EU:n budjettia.

15.03 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri täällä otti esille myöskin brexitin, jolla on suuria rahoitusvaikutuksia EU:n budjettiin. On kuitenkin otettava huomioon pari uutta näkökohtaa tähän, minkälaisia haasteita me kohtaamme lähiaikoina.

Ensinnäkin se, että Yhdysvallat on lähtenyt eräänlaiseen kauppasotaan ja meillä ovat taloussuhteet Yhdysvaltoihin hyvin avonaisia, emme tiedä, mihin me päädyimme ennen pitkää tässä kauppapolitiikan sekasorrossa. Sen lisäksi, nyt olemme tilanteessa, jossa EU:lla on sekä ulkopolitiikassa että kauppapolitiikassa eri näkemykset Yhdysvaltojen kanssa. Me olemme aivan uudenaikaisessa, vakavassa tilanteessa, jossa muun muassa viimeaikaiset tapahtumat Iranin suhteen vaikuttavat myöskin meillä. Nyt yritykset sanovat jo, että ne eivät voi käydä kauppaa ja voi tulla sanktioita, jos käy kauppaa. Eli myöskin tällaisia haasteita on otettava vakavasti lähiaikoina huomioon. [Puhemies koputtaa]

Sitten viimeisenä asiana [Puhemies: Aika!] sanon vain, että ellei tätä pakolaishälytystä saada hoidetuksi kunnolla, niin silloin hukka perii kyllä. Siihen on satsattava [Puhemies: Aika!] paljon enemmän kuin tähän asti on tehty.

15.04 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme paitsi suomalaisia myös eurooppalaisia, ja kun täällä puhutaan kansallisesta edusta, niin minusta joskus katsotaan liian kapeasti. On asioita, joita saamme aikaan vain eurooppalaisella tasolla. Ne voivat olla ympäristöhankkeita, ne voivat olla koulutukseen, tutkimukseen, tuotekehittelyyn liittyviä asioita, ja ne voivat olla rauhanprojekteja, Balkanin vakauttaminen, Välimeren eteläpuolen vakauttaminen. Vaikka me Suomea miten pinnistäisimme yksin,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

emme saa niitä yksin aikaan, ja tästä eurooppalaisesta näkökulmasta pitää myös tätä budjettia tarkastella, mistä se lisäarvo ja hyöty tässä tulee.

Olisi erittäin tärkeää, että myös EU:ssa jaettaisiin yhteiset arvot, joihin pääministeri viittasi. Minusta on aivan oikein, että jos joku maa rikkoo oikeusvaltioperiaatetta, perusoikeuksia, niin siitä seuraa myöskin toimenpiteitä ja rangaistuksia. Olisi hyvä vielä kuulla hallituksen nykyistä ajattelua tästä. Tulemme itse olemaan puheenjohtajakaudella paljon haltijoita, koska tämä asia on varmasti silloin kesken, ja on hyvin tärkeää, että olemme näissä asioissa johdonmukaisia.

15.05 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU:n budjetin kasvataminen tai sen supistaminen ei tietenkään voi olla mikään itseisarvo, vaan kyllähän budjetin kokokin riippuu siitä, mitä rahoilla tehdään. Esimerkiksi ilmastonmuutokseen, työttömyyden torjuntaan sekä tutkimuksen ja innovaatioiden edistämiseen on syytä lisätä panostuksia. Sen sijaan emme näe tarkoituksenmukaisena käyttää EU:n yhteisiä varoja aseteollisuuden tarpeisiin. Kyseenalaistan myöskin pääministerin lausuntoa, jonka mukaan puolustusyhteistyö ja tämä ulottuvuus olisi ollut Suomen pitkäaikainen tavoite. Kyllähän perinteisesti on ajateltu, että EU:n rooli on olla rauhan unioni nimenomaan sitä kautta, että edistetään rauhaa kauppasuhteiden, taloudellisen integraation ja kansalaisten liikkuvuuden kautta, ei puolustusyhteistyön, aseteollisuuden tai puolustustutkimuksen kautta.

15.06 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! On hienoa, että tämä oikeusvaltioperiaate, demokratian kehitys, tullaan ottamaan tulevaisuudessa huomioon EU:n budjetissa ja siinä, miten rahoja jaellaan ympäri Eurooppaa. Tässä suhteessahan Puola ja Unkari ovat olleet erityisen huolestuttavia tapauksia, PiS Puolassa ja Fidesz Unkarissa. Fideszhän on tietenkin myöskin kokoomuksen liittolainen Euroopan tasolla, joten pitää tietenkin toivoa, että kokoomus pitää tästä asiasta ääntä siellä Euroopan parlamentissa.

Kun Eurooppa-tasolla on yritetty järjestää maahanmuuttoa järkevästi, yhteisvastuullisesti, niin nämä samat maat ovat myöskin olleet siinä suhteessa ongelmallisia, mutta valitettavasti myöskin Suomi, joka ei tällaiseen taakanjakoon ole halunnut suostua. Sehän on tietenkin äärimmäisen lyhytnäköistä tällä hetkellä: etelässä raja vuotaa, mutta huomenna se saattaa olla meidän oma itärajamme. Jos me nyt menemme sellaiseen yhteiseen Eurooppaan, jossa vastuita pitää kantaa laajemmin ja jossa vapaamatkustajia ei tässä suhteessa sallita, niin olisiko Suomen hallituksen syytä pohtia omaa kantaansa tässä asiassa?

Puhemies Paula Risikko: Tässä vaiheessa yksi vastauspuheenvuoro, edustaja Myller. Sen jälkeen otetaan sekä Lintilän että Lepän lyhyet vastaukset, ja sitten taas jatketaan.

15.08 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun Suomen edusta puhutaan, niin mielestäni Suomen etu on olla mahdollisimman aktiivinen Euroopan unionin jäsen ja että Euroopan unioni toimii mahdollisimman hyvin kansalaistensa hyväksi. Tällöin me puhumme myöskin siitä, että Euroopan unioni on edelleen rauhanprojekti ja toimii nimenomaan edistäen kansojen yhteistyötä, vakautta ja turvallisuutta. Tämä edellyttää myös sitä, että Euroopan unionin varoja käytetään niiden suurimpien ongelmien ratkaisemiseksi, mitä meidän nimenomaan yhdessä pitää tehdä. Niitä ovat ilmastonmuutos, se on tullut täällä esille, ja teollinen digitalisaatiomuutos, joka vaikuttaa hyvin eri tavalla, samoin kuin ilmastonmuutos, eri ihmisiin ja eri alueilla. Koheesiovaroja tarvitaan muun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

muassa siihen. Samoin tarvitaan tätä sosiaalinen Eurooppa -ajattelua, että voimme edesauttaa kehitystä joka paikassa Euroopassa ja kaikkien ihmisten kohdalla.

Puhemies Paula Risikko: Ja tässä vaiheessa kaksi lyhyttä ministeripuheenvuoroa, ministerit Lintilä ja Leppä. — Lintilä, minuutti.

15.09 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen työnjaossa koheesiopolitiikka kuuluu minulle, ja voi sanoa, että koheesiorahoitus on tietysti Suomelle hyvin merkittävä. Näyttää, että se tippuu noin 7—10 prosenttia. Myönteisiä asioita siinä on se, että koheesiorahoitus tulee jatkumaan kaikilla alueilla, mikä on tietysti merkittävää. Tein verrattain kattavan kierroksen ennen tätä komission esitystä. Tapasin viisi eri komissaaria ja toin Suomen kantoja tästä esille. Nythän painopiste pitää kääntää sinne kriteereihin: mitkä ovat ne kriteerit, joilla tullaan jatkossa koheesiorahoitus jakamaan. Siellä tietysti on myös se, että koheesiorahoituksen pitää olla entistä enemmän EU:n kilpailukykyä nostava moderni työkalu. Me tarvitsemme koheesiorahoituksen reformia. Täällä esimerkiksi on tullut byrokratia esille. Yleisen hyväksyttävyyden vuoksi me tarvitsemme koheesiorahoituksen reformia, mutta tässä vaiheessa on täysin mahdotonta sanoa, mikä se Suomen saanto tulee loppupelissä olemaan, koska nämä kriteerit ja niitten sisältö tulevat sen saannon vasta ratkaisemaan.

Puhemies Paula Risikko: Ministeri Leppä, minuutti.

15.10 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Maatalous ja maaseudun kehittäminen ovat Euroopan unionissa yhdet kaikkein tiukimmin integroidut osiot. Siksi on oleellisen tärkeää, että Suomen prioriteetti on näissä asioissa ja niiden saannon varmistamisessa myöskin. Se on aivan päivänselvä asia. Ei ole vanhanaikaista syödä, eikä ole vanhanaikaista edistää biotaloutta ja kiertotaloutta. Päinvastoin, ne ovat tulevaisuudessa äärimmäisen tärkeät asiat.

Siksi on oleellisen tärkeää, että me annamme myös viljelijöille ja maaseutuyrittäjille signaalin, että Euroopan unioni välittää näistä asioista ja haluaa edistää asiaa, samalla torjua ilmastonmuutosta, puuttua ympäristökysymyksiin ja niin edelleen, pitää huolen eurooppalaisesta kilpailukykyisestä elintarviketuotannosta. Se on äärimmäisen tärkeää. Siksi pidän erittäin hankalana ja valitettavana asiana, että erityisesti maaseudun kehittämisrahoitukseen siellä esitetään niin voimakasta alentumista kuin mitä siinä on, menojen jäädyttämistä, joka tietää merkittävästi suurempaa osiota vielä alentamisessa kuin pelkkä 5 prosenttia, mikä nyt on esitetty. Elikkä tässä mielessä meillä on vielä paljon paljon tehtävää.

Puhemies! Ihan lopuksi: Elintarvikemarkkinoiden toiminta on äärimmäisen tärkeää palauttaa sille tasolle, millä sen pitää olla. Nyt se ei ole oikeudenmukaista ja siellä on epäterveitä kauppakäytäntöjä. Ne pitää saada meidän pois sekä Suomessa että Euroopassa.

15.12 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vahva ja toimiva EU on tärkeä, ja siksi vihreät ovat suhtautuneet hallitusta joustavammin myös brexitin jättämän vajeen kompensoimiseen EU:n budjetissa. Rahoitusta ei voi laskea nol-lasummapelinä eli maksujemme suhteessa saantoon. Suomi hyötyy EU:sta esimerkiksi toimivien sisämarkkinoiden kautta, ei vain suorien tukien kautta. EU tekee myös paljon asioita, joita ei voi mitata rahassa mutta joiden arvo on suuri. Mitä maksaa esimerkiksi tunti rau-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

haa Euroopassa? On hyvä muistaa myös mittaluokka. EU:n budjettirahoitus on noin 1 prosentti jäsenmaiden bruttokansantuotteesta, ja nyt puhutaan siis siitä, mitä tulee tuon pilkun päälle. Vuonna 2016 Suomi maksoi EU:lle 54 euroa asukasta kohden. Vertailun vuoksi: viime vuonna eduskunnan toiminnan ylläpitämiseen kaikkine kuluineen käytettiin 23 euroa per asukas. Yhteensä siis reilusti alle satasella suomalainen saa [Puhemies koputtaa] niin kotimaista kansanvaltaa kuin eurooppalaista yhtenäisyyttä ja vakautta. Ei aivan ryöstöhinta sentään.

15.13 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on tärkeää, että Euroopan unionia kehitetään jäsenmaitten yhteistoiminnassa enemmän kuin byrokratiaa rakentaen. Se on tärkeä rakennusperiaate tästä eteenkinpäin. Näkisin, että Euroopan unionin yhteistyön pitäisi rakentua globaalista Eurooppaan päin ja jäsenvaltioihin päin sillä tavalla, että rakennetaan kestävää taloudellista, sosiaalista ja ekologista kehitystä Euroopan unionin puitteissa jäsenvaltioitten yhteistyöllä.

Yhden asian, joka tässä keskustelussa ei ole tullut kovin vahvasti esille, haluan nostaa esille, tämän ilmastomuutoksen vaikutuksen pakolaisuuteen, ja arvioni on eri asiantuntijoiden pohjalta se, että tämä asia tulee nousemaan paljon paljon vakavammaksi asiaksi Euroopan unioninkin puitteissa. Nyt olisi järkevää Afrikan suhteen vahvistaa yhteistoimintaa. Meillä on Euroopassa 55 miljardia yhteistä kehitysyhteistyörahaa, siis komissiossa jäsenvaltioitten rahaa. Sen käyttöä pitäisi nyt tehostaa, pistää liikkeelle. Pääministeri, oletteko tässä valmiit lähtemään liikkeelle?

15.14 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Arhinmäki, mainitsitte sen, että perussuomalaiset olivat mukana hyväksymässä Kreikka-kolmostukipakettia kesällä 2015, ja se kyllä pitää ihan paikkansa. Mutta tosiasiaa se tukipaketirahahan meni EVM-mekanismin kautta, joten eduskunnasta ei myönnetty yhtään mitään lisärahaa. Tämän me tiedämme.

Mutta siitä huolimatta: olet oikeassa kyllä, että perussuomalaiset olivat aluksi sitä vastustamassa. Meni vain kuukausi vaaleista, kun MINVAssa tai valtioneuvostossa Soini ja muut meidän ministerimme menivät Sipilän pillin mukaan. Se sama pilli soi myös sitten syksyllä, kun tehtiin 2016:n budjettia. Siellä budjetissa hyväksyttiin lääkekorvausten leikkaukset, eläkeläisten asumistukien leikkaukset ja opintotuen leikkaukset ja työntekijöiden ehtojen heikennykset muun muassa. Tämän lisäksi tuli vielä pakolaiskriisi elokuussa, niin ettei ole ihme, että perussuomalaisten kannatuksesta sulii noin puolet pois hyvin lyhyessä ajassa. Mutta nyt, Arhinmäki, täytyy korjata tilannetta sen verran, että tämä oli silloin entiset perussuomalaiset, nykyiset siniset. [Paavo Arhinmäki: Tekin hyväksyitte tämän kaiken!] Sinne lähtivät kaikki ministerit hillitolpan luokse ja jättivät meidät nuolemaan haavoja, kun tekivät kalliita ratkaisuja [Puhemies: Aika!] poliittisen tulevaisuuden edessä.

15.15 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on koko 2010-luvun profiloitunut ennen kaikkea digitaalisten sisämarkkinoiden puolestapuhujana, ja hyvä niin. Erityisen hyvää siksi tässä uudessa talousarviossa on tämä digitaalinen Eurooppa -ohjelma, jonka talousarvio on noin 9,2 miljardia euroa, ja sen painopistealueet itse asiassa Suomen kannalta ovat äärimmäisen hyviä.

Toisaalta täytyy olla rehellinen siinä, että tämä digitaalinen sisämarkkina ei ole edennyt siinä suhteessa, missä sen olisi pitänyt. Pääministeri Katainen jo vuonna 2012 esitteli oh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

jelman, ja tämä ei ole edennyt oikeastaan sen jälkeen mihinkään. Jos halutaan oikeat digitaaliset sisämarkkinat, meidän täytyy puhua IPR-oikeuksien alv-käytännöistä, digitalouden lainsäädännön harmonisoinnista, edes digialvia ei ole saatu määritellä itse. Joten tässä on paljon tehtävää.

Sen takia ministeriltä oikeastaan kysyisin: [Puhemies koputtaa] kuinka me pääsemme hyödyntämään uutta ohjelmaa, ja miten me saisimme tämän lainsäädännön nopeammin etenemään?

15.16 Mikko Alatalo kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todella, tuo digiohjelma on tärkeä, jotta me pääsisimme myös siihen vauhtiin, mikä Yhdysvalloissa on kehittynyt.

Mutta toinen asia on se, että Euroopan unioni on rahoittanut paljon liikennehankkeita erityisesti itäisessä Keski-Euroopassa, ja nyt siis olisi kyllä Suomenkin aika. Suomen tulee aktiivisesti vaatia rahoitusta päärataamme, niin että me saisimme siitä TEN-ydinhankkeen, joka ulottuisi Tornioon saakka lisäraiteineen. Ruotsi on jo aktiivinen, he tulevat hakemaan rahaa nimenomaan Tukholma—Haaparanta-väliin, ja EU:n ehtohan on, että tämä on cross-border-hanke, jolloin se menee kahden valtakunnan alueella, ja tässä täytyisi ehdottomasti Suomen olla aktiivinen ja hakemassa tätä rahaa. Se on ehkä 20—25 prosenttia koko tästä summasta, joka on tietenkin valtava summa vuosien varrella.

En tiedä tuosta Tallinnan tunnelista. Meillä kävi bundestagin liikennevaliokunnan puheenjohtaja, ja hän sanoi, että eikö se Eurotunnelikin ole tehnyt jo kaksi kertaa konkurssia ja siellä on kuitenkin kymmeniä miljoonia ihmisiä rannalla, mutta eihän mikään estä meitä sanomasta, että ”I have a dream”, varsinkin jos joku muu sen maksaa. [Puhemies koputtaa] Virolaiset ainakaan eivät halua kauheasti maksaa. [Naurua]

15.18 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puhe on vakuuttavaa, kun siihen niin moni viittaa. — Kiitän edustaja Niikkoa rehellisyydestä. Hän totesi, että asiat ovat juuri niin kuin kerroin. Tosin hän unohti mainita, että yhtä lailla sitä hallituksen nappia on niin edustaja Niikko kuin edustaja Mäkeläkin ollut kaikkien näiden leikkausten kohdalla painamassa kiltisti kaksi ja puoli vuotta. [Keskeltä: Nimi vaihtui!]

Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri viittasi siihen, että EU on rauhan unioni, ja sitä se on. Euroopan hiili- ja teräsyhteisö perustettiin 50-luvun alussa juuri sen vuoksi, että ei enää koskaan sellaista sotaa, mitä täällä oli nähty. Siinä haluttiin nimenomaan talouden ja sosiaalisten suhteiden kautta kytkeä maat toisiinsa, ja EU on saanut Nobelin rauhanpalkinnonkin tästä. Haluttiin nimenomaan sitoa taloudellisesti maat yhteen. Mutta se, mikä on aivan uutta, on, että nyt ensimmäistä kertaa koskaan EU:n budjetissa aiotaan alkaa rahoittaa sotatoteollisuutta ja varustelua, ja tämä on aivan toisenlaista politiikkaa kuin mitä EU tähän asti on rauhanpolitiikassa [Puhemies koputtaa] harrastanut.

15.19 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me olemme todenneet täällä Suomessa, että sisäinen ja ulkoinen turvallisuus liittyvät yhteen, ja näin on myöskin EU:n puolella. Sen takia on tarpeellista, että rajavalvontaan, poliisien Frontexiin, myöskin maahanmuuttokysymyksiin ynnä muihin ja myöskin tähän puolustukseen koetaan yhteistä osaamista ja yhteistä tietojenvaihtoa.

Toinen, missä EU on ollut aktiivinen, on tietenkin kasvu ja työllisyys. Mielenkiintoinen uusi ajatus on tämä InvestmentEU Fund, johonka koottaisiin näitä sosiaalisen, infran, pk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

sektorin ja t&k:n vanhoja eri rahoituselementtejä uudella tavalla. En vielä ihan tarkkaan tiedä, mitä se on, mutta toivon, että tehdään vaikuttavuusarviot siitä, minkälaisia hankkeita näillä sitten rahoitetaan ja ovatko ne kestävä kehityksen mukaisia, työllistävätkö ne oikeasti ja aidosti eri maissa ihmisiä. Tähän liittyy TEN-verkko, jonka suhteen toivon, että Suomelle tulisi siihen lisää vahvuutta, ja näitten kaikkien tulisi tukea tämän sosiaalisen pilarin kautta nuorten työllisyyttä ja koulutusta.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan tässä vielä paikalla olevat ryhmäpuheenvuorojen pitäjät, ja sitten ministeri Terho ja pääministeri Sipilä vielä vastaavat.

15.20 Elina Lepomäki kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni edustaja Heinäluoma sanoi aika hyvin — jos ymmärsin oikein — että Euroopan unionin tulevaisuuden ja kehityksen tulisi perustua muuhun kuin uusien verojen innovointiin ja toisaalta ei myöskään siihen, että yritämme tällaisella sulle—mulle-politiikalla pumpata budjetista mahdollisimman paljon takaisin siitä, mitä sinne on laitettu.

Mielestäni Euroopan unionin tulevaisuus rakentuu vahvasti sen varaan, että kehitämme niitä yhteisiä hankkeita, joista toisaalta hyödynnämme kaikki me eurooppalaiset ihmisinä ja joista toisaalta hyödynnämme erityisesti yhteisönä. Tällaisia ovat tietysti turvallisuus ja puolustus, monta semmoista kohdetta, joita täällä on nostettu. Mutta näiden markkinoiden ja toisaalta sen rauhan ja yhdessäolon arvo on myös mittaamaton. Tässä yhdyn myös edustaja Halmeenpään arvioon. Mitä tulee esimerkiksi siihen, että kuluttajan valinnanvara kasvaa, sille on vaikea pistää euromääristä arvoa, mutta sillä on aivan mahdottoman suuri potentiaali tulevaisuudessa. Esimerkiksi se, että voimme rajojen yli tilata vaikkapa viiniä kotiin — ihan siinä, missä se kuuluu saksalaisille ja ranskalaisille, se kuuluu myös suomalaisille.

15.21 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan aluksi haluan kiittää pääministeriä mielestäni erittäin hyvästä, maltillisesta puheenvuorosta ja rakentavasta suhtautumisesta yhteisen Euroopan rakentamiseen. Kiitos teille siitä.

Mutta kyllä valtioneuvostolla ääni kellossa muuttui, kun ääneen pääsi eurooppaministeri Sampo Terho. [Timo Harakka: No vähän!] Te keskitytte puheenvuorossanne täysin siihen, että budjetin kokonaistasoa täytyy saada alaspäin. Kun näitä muita puheenvuoroja on kuunnellut, niin jää sellainen vaikutelma, että Suomen valtioneuvoston tavoite on siis Suomen saannot ylös ja Suomen maksut alas. Kuinka tämä yhtälö oikein sovitetaan todellisuuteen? Mistä oikein ollaan valmiita sitten säästämään? On aivan selvää, että kaikkia näitä yhteisiä hyviä tavoitteitamme emme voi saavuttaa, jos budjetin kokonaistasoa alennetaan. Eli kun, ministeri Terho, te totesitte, että leikkaukset on laitettava Suomen kannalta oikeisiin kohteisiin, niin voisitteko te nyt kertoa tälle eduskunnalle ja Suomen kansalle, mistä te olette valmiita säästämään? [Sinisten ryhmästä: Hänhän kertoi jo!]

Puhemies Paula Risikko: Edustaja Anttila on poissa, joten otetaan edustaja Rantakangas keskustan ryhmästä, olkaa hyvä.

15.22 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen linjan on sama kuin edustaja Heinäluoman linja. Edustaja Tuppurainen, edustaja Heinäluoma käytti erinomaisen puheenvuoron. Me olemme joskus olleet eri mieltä asioista, mut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

ta tässä annan kyllä teille täyden tunnustuksen ja tuen, ja pitäisi vähän kotiläksyjäkin lukea ja antaa tukiopetusta teidän ryhmässä. [Timo Harakka: Ai teiltäkö?]

Mutta sitten tähän maatalouden kannattavuuskriisiin. Kyllä se on niin, että yksistään EU-rahoituksella tätä maatalouden kannattavuuskriisiä ei pystytä hoitamaan, vaan pitää varautua siihen, että myöskin kansallisia varoja käytetään, jos me aiomme tämän omavaraisen maatalouden tulevaisuudessa turvata, se on päivänselvä asia. Ja ymmärsin ainakin edustaja Heinäluoman puheesta, että sanottiin niin, että kansallisesti pitää sitten hoitaa niitä asioita, joita pidetään tärkeinä — hyvä niin.

Sitten pitää tätä tukipolitiikkaa tietysti reivata niin, että ne ruuantuottajat saavat tukea, eivät ne näennäisviljelijät, ja myöskin byrokratiaa pitää merkittävästi kaventaa.

Ja aluepolitiikan osalta sanon sen, että on äärettömän tärkeää, että liittymissopimuksen yhteydessä saatu harvan asutuksen ja pohjoisen erityispiirteitten olosuhteet huomioidaan tulevassakin [Puhemies koputtaa] EU:n ohjelmakauden osalta.

15.23 Mats Löfström r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Europaminister Sampo Terho har betonat att hitta inbesparingar i EU-budgeten. Jag tänkte ge ett konkret förslag till inbesparing. I samband med EU-budgetförhandlingarna borde man se till att Europaparlamentets arbete fokuseras till Bryssel. I dag pendlar Europaparlamentet från Bryssel till Strasbourg tolv gånger per år. Detta till en kostnad av cirka 150 miljoner euro per år. Den här reseckursen betyder också koldioxidutsläpp för resor, samt att viktig tid går till spillo. Den här reseckursen kan inte motiveras, i synnerhet inte i tider då det behöver sparas. Jag vill därför fråga minister Terho om han och regeringen kommer att lyfta frågan om single seat för Europaparlamentet i samband med budgetförhandlingarna.

15.24 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Niikolle ei ole nyt kovin hedelmällistä vastata, mutta vastaanpa kuitenkin. Perussuomalaiset pesevät käntensä kuin Pontius Pilatus kaikista päätöksistä, näköjään, mitä hallituksessa ovat tehneet. Siniset kantavat ristinsä suoraselkäisesti. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä perussuomalaisten ryhmästä] Me vastaamme niistä päätöksistä, jotka olemme tehneet. Tolppa on sitten seuraavissa eduskuntavaaleissa. Mitä tulee haavojen nuolemiseen, niin suosittelen sen sijaan käyttämään sitä hilloa, mikä teille jäi miljoonien puoluetukien kanssa, hillot ovat siellä. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Meillä on selkärankamme, ja siellä on sitten hillo.

Mitä tulee tähän varsinaiseen aiheeseen, niin EU-jäsenyyshän oli suomalaisten demokraattinen ratkaisu, ja talous ja turvallisuus olivat jo silloin ne kysymykset, miksi suomalaiset halusivat EU:hun liittyä. Ulkona me emme halua olla, liittovaltioon me emme halua. Olkaamme siis suomalaisia itsenäisessä kansallisvaltiossa osana EU:ta, ja silloin se puolustus, mitä täällä vasemmistoliitto nyt niin kritisoi, puolustusyhteistyö, on Suomen kannalta isänmaan etu.

15.25 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hieman ihmettelen tässä salissa esiintyneitä puheita, että meidän pitäisi miettiä EU:ta ennen kansallista etuamme. Kuinka arvelette, että siinä käy, kun muut maat miettivät ensin kansallista etuaan ja vasta sitten EU:ta?

Toinen havainto tästä keskustelusta: siinä ei ole mitään uutta, että oikeisto haluaa luovuttaa päätösvallan maamme asioista Eurooppaan, mutta se on uutta, että vasemmisto ha-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

luaa liittovaltiota vielä oikeistoakin kipeämmin, kun katsotaan näitä käytännön avauksia — että ihan tulojen tasausta Euroopan tasolla. Harmillista, ettei tätä näytetä televisiossa. Haluaisin, että teidän äänestäjänne saisivat ajoissa kuulla erityisesti sosiaalidemokraattien käsityksiä siitä, että vielä EU:nkin pitäisi verottaa suomalaisia, tai vasemmistoliiton käsityksiä siitä, miten paljon he ovat vastaan suomalaisen puolustusteollisuuden työpaikkoja. [Markus Mustajärvi: Kun se oliskin suomalaista puolustusteollisuutta!]

Mitä taas tulee maataloustukiin ja koheesiorahoihin ja niiden kansalliselle tasolle siirtoon, totta kai se on Suomen intressi. Ei ole mitään hyötyä kierrättää niitä EU:n kautta. Kysynkin: aikooko hallitus tälle käytännössä jotain tehdä?

Puhemies Paula Risikko: Ja sitten viimeisen vastauspuheenvuoron tässä ajankohtaiskeskustelussa käyttää edustaja Hassi, ja sen jälkeen sitten ministeri Terho ja pääministeri Sipilä.

15.26 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Useampi edustajakollega ja myös pääministeri ottivat esille tämän rahankäytön sitomisen oikeusvaltion periaatteiden noudattamiseen. Tämä on mielestäni erittäin tärkeä asia. EU:han edellyttää oikeusvaltion normien, sananvapauden ja demokratian, täyttämistä niiltä mailta, jotka otetaan jäseniksi. Näitä jäsenyyskriteerejä laadittaessa ei ole tultu ajatelleeksi sitä, että joku maa voisi liittyttyään lipsua näistä kriteereistä. EU:n rahankäytön kriteerien myötä siihen on välttämätöntä puuttua.

Toinen asia: On aivan harhakuva, että meidän talouteemme ja ylipäättänsä tulevaisuuteemme ja hyvinvointiimme ratkaisevimmin vaikuttaisi EU-jäsenmaksu ja se ero jäsenmaksun ja suoraan saatujen rahojen välillä. Paljon suurempi vaikutus on sillä, miten EU vaikuttaa Eurooppaan ja maailmaan. Esimerkiksi ilmastonsuojelusta ei olisi mitään toivoo ilman aktiivista eurooppalaista diplomatiaa vuosikymmenien ajan. [Eero Heinäluoma: Se on totta!]

Puhemies Paula Risikko: Kiitoksia, ja sitten vielä kaksi ministeripuheenvuoroa, ministeri Terho ja pääministeri Sipilä, enintään 2 minuuttia.

15.28 Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan niin moneen kuin ehdin näistä erilaisista näkemyksistä ja kysymyksistä, mitä täällä on esitetty.

Yksi yleisimpiä teemoja, mistä on puhuttu, on EU:n omat varat ja verotusoikeus. Nythän siis EU:n omien varojen eli budjetin tulopuolen osalta bkt-pohjainen maksu on ja tulee jatkossakin olemaan se keskeisin. Komissio on ehdottanut uusia omia varoja esimerkiksi päästökauppajärjestelmään tai kierrättämättömän muovipakkausjätteen määrään liittyen. Näitä yksityiskohtia ja nimenomaan niiden Suomen edun mukaisuutta tullaan sitten arvioimaan jatkossa.

Siihen on aivan yksiselitteinen vastaus, miten Suomen hallitus ja Suomi suhtautuvat EU:n verotusoikeuteen: ei verotusoikeutta EU:lle. Se ei tapahdu meidän vahtivuorollamme. Tämä on semmoinen ikuisuuskytymys ja keskustelu, mitä on paljon EU:ssa käyty, ja se tulee palaamaan aina uudestaan ja uudestaan.

Vasemmisto otti toistuvasti esiin turvallisuusnäkökulmaa [Eero Heinäluoma: Vasemmistoliitto!] — Vasemmistoliitto ehkä täsmennyksenä — ja ennen kaikkea syytti EU:ta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

militarisoinnista, niinkö se oli? Tähän täytyy todeta, että kyllähän turvallisuus ja sen edistäminen ovat olleet aivan keskeisiä tavoitteita Suomelle koko EU-jäsenyyden ajan, [Markus Mustajärven välihuuto] ja ne ovat olleet keskeisiä syitä siihen, miksi on ylipäänsä liitytty. Jos taas luotte sitä mielikuvaa, että tämä on jotenkin nimenomaan sotilaallistumassa, niin siis EU-budjetista ei makseta jäsenmaiden puolustushankintoja, se on perussopimuksen vastaista. Eli tämä tulkoon nyt aivan yksiselitteisesti kaikille selväksi.

Edustaja Tuppurainen otti esiin tämän painotuksen, minkä olen voimakkaasti tehnyt siitä, että kokonaistaso on liian korkea. Siinä ei ole mitään ristiriitaa hallituksen sisällä, vaan tämä on aivan selkeästi meidän kannoissamme todettu ennen ja jälkeen komission esityksen, ja siitä tullaan pitämään kiinni. Neuvottelevana ministerinä siellä tietenkin pidän Suomen kannasta kiinni ja suomalaisen veronmaksajan lompakosta kiinni loppuun asti.

Puhemies Paula Risikko: Ja pääministeri Sipilä, enintään 2 minuuttia.

15.30 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, edustaja Niikko, kyllä muistan, että olitte suuressa valiokunnassa silloin, kun Kreikka-paketista päätettiin. [Paavo Arhinmäki: Kyllä oli!] Itse asiassa perusjäämä Kreikassa vuonna 2016 oli 4,2 prosenttia, selvästi parempi kuin Suomessa. Toki se velkataakka on siellä korkea edelleenkin.

Edustaja Salolainen ja edustaja Haavisto, nostitte esille uusia haasteita. Se on totta, että arvaamattomuus on globaalissa ympäristössä lisääntynyt. Kauppapolitiikkaan on tullut uusia haasteita. Ilmastopolitiikassa USA:n vetäytyttyä ilman muuta EU:n pitää ottaa johtajuus, samoitte kuin kauppapolitiikassa. Tämän päivän uutisista: Iranin ydinsopimuksessa EU:n täytyy ilman muuta pysyä ja huolehtia myöskin siitä, että Iran osaltaan siinä pysyy.

Oikeusvaltioperiaatteesta täällä on ollut useampikin kysymys. Suomi on ehdottomasti sen kannalla, että ehdollisuus tulee mukaan siihen, ja iloitsimme siitä, että se on myöskin komission ehdotuksessa nyt mukana.

RKP:lle maahanmuutosta totean vain, että Suomi on kirjaimellisesti noudattanut sitä — ehkä yhtenä ainoista EU-maista — mitä yhdessä sovimme.

Maatalouteen tarvitaan kansallista liikkumavaraa, siitä olen samaa mieltä.

Ihan lopuksi haluan kiittää tästä keskustelusta ja painottaa sitä, että meillä on Suomen puheenjohtajuuskausi tulossa reilun vuoden päästä. Sitä edeltävät meillä omat eduskuntavaalit ja EU-parlamenttivaalit. Komissio on juuri vaihtumassa ja järjestäytymässä, EU:n parlamentti on järjestäytymässä. Me teemme Ison-Britannian kanssa silloin uudesta suhteesta sopimusta, meillä on rahoituskehys silloin auki. Nyt on äärimmäisen tärkeää se, että me käymme hyvää keskustelua yli oppositio—hallitus-ajan ja teemme myöskin puheenjohtajuusohjelmaa yhdessä [Puhemies koputtaa] suuren valiokunnan johdolla.

Puhemies Paula Risikko: Kiitoksia kaikille keskustelijoille. Tämähän oli puhemiesneuvoston päättämä uudentyyppinen ajankohtaiskeskusteluformaatti, ja mielestäni se näin ensimmäiseksi kerraksi sujui erinomaisen hyvin. Kiitos kaikille! On tarkoitus, että me jatkamme jo tämän kevään aikana tällaisia ajankohtaisia keskusteluja, joko tunnin tai puolen tunnin mittaisia. Niitä odotellessa. Tämä keskustelu on päättynyt.

Asian käsittely päättyi.